

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

EDINOST

OD BOJA DO ZMAGE

VINCIT OMNIA VERITAS

SI DEUS NOBISCUM QUIS CONTRA NOS

BODIŠ ZMAGAL EDINOSTI TEMNENJU

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Sesloga tlači

ŠTEV. (No.) 91.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 5. AVGUSTA—SATURDAY, AUGUST 5), 1922.

LETO (Vol.) VIII

GOVERNOR DRŽAVE INDIANE PRIČEL Z OBRATOVANJEM PREMAGOROV.

Indianapolis, Ind. 4. avg. — Governor McCray, države Indiana je včeraj pričel obratovanje v dveh premagorovih pod državnim varstvom. Obratovanje se bo vršilo v senci bajonetov državnih čet.

Vlada države Indiana je prva prišla na dan z odkritimi dejanji napram stavkujočim premogarjem. Pokazala se je, da hoče z brutalno silo zatreti vsak korak, ki bi ga pozikovali stavkujoči premogarji v svojem boju za svoj obstanek in kruh. Premogarji sedaj lahko sprevidijo, da je proti njim obrnjena ost od vseh strani, celo od vlad, ki bi morale skrbeti za dobrobit ubogih delavcev ravno tako, kakor za bogatine.

Kljub temu, da so razni odbori zastopajoč interese premogarjev dokazali vladi v Washingtonu, kot lokalnim, da premogarjem je ne mogoče živeti pod okoliščinami, v katere bi jih radi pahnili posestniki premagorov, se vlada ne zmeni za delavske interese.

Ta nastop governorja McGray-a bo dal poguma posestnikom premagorov tudi po drugih državah, da se bodo skrili za hrbet vlad in pod protekcijo istih skušali obratovati svoje premagorove. S tem se je dalo potuho premagarskim magnatom, da bodo še bolj zavlačevali poravnavo stavke, katera je zadala naši deželi že precej škode in to vse radi lakomnosti premagarskih posestnikov.

Sicer ta vladni nastop države Indiane ne bo mnogo vplival na vrste v pravičnem boju združenih premogarjev, ampak ravno nasprotno, bo iste še bolj združil, da bojo še z večjim pogumom nadaljevali svoj boj za svoje pravice do življenja.

Posestniki premagorov se v svoji nadutosti, lahko igrajo z ognjem, dokler iste straži vlada s svojo roko. Toda, to ne bo dolgo, samo malo potrpljenja, da pridejo v deželo hladnejši dnevi, ti pa bodo povzročili potrebo po premogu in pečica skebov, katere je pripravljena vlada štiti, ne bo zadostovala za zadostno produciranje premoga. Zahtevo po premogu, ki jih bo povzročila zima pa ne bodo ustavili bojone! Ali pa naša vlada kaj računa na to?

JUNAŠKO DEKLE REŠI DVE MA ŽIVLJENJE.

Minneapolis, Minn. 3. avg. — Petnajst-letno dekle Miss Mildred Montour je včeraj v Minnionka jezeru rešila dvema življenje, ko sta se potapljala v jezeru. Mildred Montour je izvrstna plavalka, ki se je zagnala v vodo in rešila enemu fantu in dekletu življenje.

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

NEMŠKI ŠKOFJE ZA KATOLIŠKI TISK.

Cologne, 4. avg. — Te dni je imela družba nemških katolikov sv. Avguščina svojo konvencijo, katere so se udeležili tudi nekateri nemški katoliški nadškofje in škofje. Zlasti se je na tej konvenciji razmotrivalo o katoliškem tisku. Izmed vsem govornikov je najbolj povdarjal potrebo katoliškega tiska Limburški škof, Dr. Killan, ki je v svojem govoru dejal:

“Z veliko radostjo sem prišel na ta sestanek, katerega namen je povečati moč katoliškega tiska. Pozdravljam Vas vse, zlasti pa Vas urednike katoliških časnikov, ki v teh viharnih časih tako junaško odbijate s svojim peresom vse sovražne navale, na idealne nauke Gospoda Kristusa. Katoliški časnik stori danes več dobrega med ljudstvom, kakor pa zamore cela armada svečnikov. Njegova beseda gre po deželi, sliši jo tisti, ki hodi v cerkev, pa sliši jo tudi tisti, ki nikdar ne vidi hiše božje od znotraj. Jaz sem prepričan, da ničesar ne bo rešilo naše stvari, kakor edino katoliški tisk. Besede Pija X. so zlata besede, ki je dejal: “Zastonj zidate cerkve, zastonj gradite svoje zavode, ako zanemarjate katoliški tisk!”

“Uredniki katoliških listov so podobni sv. Mihaelu, kakor je on s sulico v roki izpodil hudobnega duha iz nebes, tako uredniki katoliških listov s svojim peresom izganjajo iz družbe zli duh nevere. To in pomen katoliškega tiska moramo zanesi v srce slehernega katoličana. Prepričajmo jih, da se bodo tega zavedli, da bodo postali zavedni katoličani in da bodo znali ceniti važnost katoliškega tiska, kateri je edino sredstvo proti slabim naukom, ki jih širi katolicizmu nasprotno časopisje.

“Predragi, stopimo skupaj in prično delati z vsemi močmi, da se naš katoliški tisk pomnoži. Vsak v svojem delokrogu ga naj širi in ima vedno pred očmi njegov pomen. Kdor danes širi katoliški tisk, ta zida obrambeni zid Katoliške cerkve. Ta si plete neminljive zasluge pri nebeškemu Očetu. Zato vsi na delo in širimo katoliški tisk med ljudstvom, da bo enkrat spoznalo pravi pot, ki vodi do neminljive sreče gori nad nami!”

Besede škofa Dr. Killana so zelo globokega pomena. Čitatelji čitajte jih, ter dobro premislite njih pomen. Tudi nam veljajo, da si jih vzamemo v svoja srca. Zakaj tudi med nami je velikanska potreba za katoliški tisk. Kaj pa ti dragi čitatelj si že kaj storil za katoliški tisk? Si li že pridobil kajkega naročnika na katoliški list? Ako ga še nisi, pomni, da je tudi tvoja dolžnost, da nekaj storiš za katoliški časnik, ki brani principe tvoje vere. Ali boš?

RAZNE NOVICE.

CARIGRAD PRED PADCEM.

Carigrad, 4. avg. — Glasom zadnjih poročil se grške čete naglo približujejo Carigradu. Zavezniški poveljnik Harlington v Carigradu je izjavil, da vojaška sila, ki se nahaja sedaj v Carigradu je veliko premajhna, da bi se zamogla postaviti po robu prihajajoči grški armadi, in da bo on zapovedal izpraznitev mesta, kakoh hitro bo počil prvi strel.

Helenski vojni rog bo vsaki čas zapel pred durmi Carigrada in zahteval, predajo mesta. Vsa Evropa nestrno čaka, kaj porečete k temu grškemu koraku Jugoslavija in Rumunija. Nekateri prerokujejo, da bo prišlo do nove balkanske vojne.

AMERIKA BO PRIZNALA MEKSIKO.

Washington, D. C. 4. avg. — Popolno uradno priznanje meksikanske vlade je blizu, tako izjavljajo državni krogi v Washingtonu. Poštna zračna zveza med obema državama je odobrena od obeh vlad.

NEMCIJA NI V STANU PLAČATI ZAVEZNIŠKIH ZAHTEV.

Berlin, 4. avg. — Nemški finančni strokovnjaki, katerim je vlada poverila pred par dnevi v roke preiskavo glede možnosti odplačila vojne odškodnine, ki jo zahtevajo zavezniki od Nemčije po 9. milijonov dolarjev mesečno, so podali izjavo, da Nemčija tega ne more nikdar sprejeti, ker to presega daleč vse finančne meje nemške države.

ČRNEC LINČAN.

Holton, Ga., 4. avg. — Črnc John “Cocky”, ki je pred par tedni umoril tukajšnjega okrajnega šerifa Walter Byrd-a, je bil danes zasačen po občinstvu in obešen na drevo ob nekem potu, ki vodi v tukajšnje mesto.

IZNAJDI TELFONA UMRL.

New York, N. Y. — 3. avg. — Znani iznajditelj telefona Alexander Graham Bell, je danes preminul v svojem poletnem domu v Baddeck, N. Y.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Philander, Wis. 3. avg. — Tukajšni prevoznik leka Karl Hansen je bil na mestu ubit na križišču Northwestern železnice. V njegov truck je zašel tovorni vlak in ga na mestu zdrobil.

PLAČAL ZA SVOJ ZLOČIN.

Bellefonte, Pa. 3. avg. — Morilec Perry Emery, ki je bil spoznan zločincem prve vrste, je danes plačal za svoj zločin s smrtjo na električnem stolu v Rockview včeraj jutro pred solničnim vzhodom.

ŠIRITE LIST “EDINOST”

IZ DELAVSKIH KROGOV.

— V Chicago se stavka polučnih in nadučnih železničarjev nadaljuje in ne kaže še nikakega znamenja za poravnavo iste. Vsa pogajanja ki so se dosedaj vršila v ta namen so bila brez uspeha. Prerokujejo, da današnja seja bo odločilnega pomena.

— V Chicago je dospel, kakor se poroča znani stavkokaški pomožni vodja “Liverpool Smith,” katerega naloga bo, pričeti obratovanje na cestnih železnicah, ako se v kratkem ne pride do sporazuma med družbami in stavkarji. Če se to zgodi bodo kralvi neizogibni.

— Železničarska stavka jadra po svojem starem tiru in ne kaže nikake spremembe. Kaj bo vlada sedaj storila, ko so železniške družbe samoglavno zavrgle Hardingov predlog, še ni znano. Vse, kar bi bilo potrebno za rešitev tega vprašanja je nacionalizacija železnic, pa bi se železniški magnetje prav radi podali.

— Pomorščaki na michiganskem jezeru, ki so grozili s stavko, so se pomirili, ker so družbe ugodile njihovim zahtevam.

— Premogarska stavka ne kaže nikake spremembe, razven v Indiani je pričel governor McCray z obratovanjem v dveh premagorovih pod varstvom državnih čet.

— Predilci so organizirali unijo vseh predilcev v Združenih Državah. Sklenili so tudi podpirati predilske stavkarje do skrajnosti, ki so na stavki v Novi Angliji.

— V Chicagi je pričelo zmanjkovati črnega premoga. V par tednih bodo primorani zapreti več tovarn, ako bodo cincali s premogarsko stavko še naprej. In kaj potem?!

ŠIRITE LIST “EDINOST”

IZ JUGOSLAVIJE.

— Kurat Ciril Metod Vuga. Danes smo prejeli iz Gorice žalostno sporočilo, da je v ondodni bolnišnici usmiljenih bratov umrl č. g. Ciril Metod Vuga, zadnji čas kurat v Harijah na Notranjskem. Bolehal je dolgo časa. Sedaj ga je smrt rešila vsega trpljenja. Pokojni Ciril je bil rojen l. 1875. v Gorici, kjer je tudi končal vse svoje študije in postal duhovnik. Služboval je kot kaplan v Kobaridu, kurat v Batah, stolni vikar v Gorici ter nato kurat v Podgori. Od tu je moral v begustvo l. 1915., kjer je nekaj časa pastiriral v Brucku, nato pa obiskoval begunce po Češkem. Po prevratu je iz Gorice oskrboval Podgoro, Pevmo in Ločnik ter bil obenem prvi urednik “Goriške Straže.” Ko je onemogel, je odšel v Harije, kjer se je zgrudil pod težo prestanega trpljenja. Rajni je bil vnet organizator, publicist, pesniška duša, vnet dušni pastir, ki ni poznal miru in počitka, ampak je vedno deloval. Znamenit cerkveni govornik, se je za vsak govor neutrudljivo pripravljal. Na izobraževalnem polju je bil on naš Goriškem med prvimi, ki so orali ledino. Večni mir in pokoj njegovi duši!

— Kraljev avtomobil povozil kravo. V nedeljo, dne 9. t. m. proti večeru je na državni cesti kraljevi avto povozil kravo kmetu Janezu Trdin iz Lok pri Blagovici. Zgodilo se je to, ko jo je kmet gnal napajati. Kralj in kraljica sta se presedla v drug avto, adjutant je plačal 6000 K. za kravo, katero je posestnik potem zaklal. Smešno je bilo, ker kmet ni poznal kralja, in je hotel poslati po orožnike, čemur se je baje kralj namuzal in naročil adjutantu, da plača kravo. Lastnica poleg stoječe hiše pa je zaklicala: “Primité šoferja,” tega hudiča! Končno se je ves dogodek mirno končal.

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje “LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI” s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 kron ..... \$ 1.90	50 lir ..... \$ 2.90
1,000 kron 3.60	100 lir 5.30
5,000 kron 17.50	500 lir 25.00
10,000 kron 34.00	1000 lir 50.00

Za pošiljatve v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK “EDINOST”
1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by
EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Chicaška poulična stavka.

Da nas kompanije pouličnih železnic, bodisi počestne ali nadcestne železnice, strašno skubejo, je jasno vsakemu, kdor pozna Chicaške razmere. Skoraj povsodi imajo že zopet nazaj "stari nikel" kot vozino po mestnih železnicah. Skoraj edino v Chicagi moramo še vedno plačati, na poulični železnici 7c. in ne nadcestni 10c. Zastonj so bili vsi boji meščanstva proti temu izkoriščanju. Vsakokrat, ko je prišlo do kakega znižanja vozine, so kompanije potem sodišča znale to preprečiti. Nekaj časa so nas slepili, da naj spravljamo "transfer-je," da bomo dobili toliko in toliko nazaj. Toda zastonj smo čakali. Mi smo spravljali transferje, kompanije pa naš denar in se nam v pest smejale. Sedaj ko je bil pritisk že tako velik, da so se začeli bati javnega mnjenja, so se vendar odločili, da bodo nekoliko znižali. Toda kdo naj plača to znižanje? — Ubogo delavstvo, ubogi sprevidniki in motormani, ki že sedaj dobivajo sramotno majhno plačo.

Tako je šlo delavstvo primorano na stavko, da si na ta način izbojuje svoje pravice do vsakdanjega kruha.

Takoj ko je minula vojska, so ameriški škofje potom National Catholic Welfare Councila povedali Ameriki, način, kako bomo edino prišli do rešitve delavskega vprašanja. Med drugim so nasvetovali, da naj bi pri vsaki kompaniji bilo zastopano v direktoratu tudi delavstvo po posebnem, od delavstva samega izvoljenem delegatu, ki bi imel popoln vpogled v delovanje, zlasti pa v finančne razmere kompanije, ki bi potem delavstvo o tem obveščal. Na ta način bi delavstvo vedelo, koliko ima kompanija dobička, da se potem temu dobičku primerno uredi plače. Veliko drugih nasvetov smo že čitali od tedaj po raznih socijalistiških in drugih listih. Toda vsi so se izkazali za nič. Zakaj bi se ne poskusilo z nasvetom katoliških škofov? Jasno je, da bi se potem tega načina dosegel sporazum med kapitalom in delavstvom. Delavstvu se sedaj ne more očitati kako boljše življenje ali kake revolucionarne namene. Če kdaj, je delavstvo danes v boju edino za svoje pravice. Socializem ga je razdelil in oslabil in pomagal delodajalcu do moči. Delavec se tega danes popolnoma zaveda in obžaljuje, ker vidi, kako drago ga stane delovanje rdečih svojih zapeljanih bratov. Zato pa ne zahteva drugega kakor pravice do kruha, do koščeka kruha, katerega daje tako v obilni meri in tako dobrega bogatim svojim delodajalcem. Zato so pa simpatije vseh poštenih slojev danes z njim.

CHICAŠKIM DAVKOPLAČEVALCEM!

Chicaški okrajni blagajnik nam je poslal okrožnico, v kateri naznanja, da je sodišče izreklo tako zvani "judgement" na vsa posestva, ki niso še plačala davkov za preteklo leto in mu naročila davkarju, naj potem javne dražbe proda posestva, da dobi davke. — Tukaj v Ameriki davkarja ne pride domov iztirjati dolgov. Tuji kakih naznanil, da treba davke plačati, ne pošilja. Tu je dolžnost vsakega posameznega državljanca, ki ima premoženje, da sam pazi na to, kdaj je treba davke plačati. Kdor zamudi to dobo mu začno teči obresti po 6%. Kdor bi tekom deset dni sedaj ne poravnal svojega dolga v davkarji, se bo izvedel sodnijski ukaz proti njegovemu posestvu.

NADALJNI PRISPEVKI ZA REVNE SLOVENSKE PREGARJE.

Na prošnjo, ki je bila objavljena v tem listu za revne premogarje so se odzvali še sledeči dobrosrčni darovalci:

Mr. Jos. Perko, Chicago . . . \$ 2.00
Neimenovan, Chicago . . . \$ 2.00

Skupaj: . . . . . \$ 4.00
Poprej darovano: \$33.48

Skupaj do danes: \$37.48

Od te svote smo dosedaj darovali samo še le \$5.00 in sicer smo poslali revni družini Mary in Jos. Gradishnik v Johnston City, Ill. katera je nas zadnjič prosila za pomoč radi stiske v katero jih je pahnila stavka. Pismo je bilo objavljeno v šte. 88. Edinosti.

Torej skupaj darovanega dosežaj je: \$37.48
Izplačali iz tega sklada v podporo Družini Gradishnik . . . \$ 5.00
Ostane še v skladu: \$32.48

Potrdilo prejetega daru.

Johnston City, Ill. — Slavno uredništvo Edinosti: — Prejela z dne 25. julija ček za \$5.00. Pristrčno se Vam zahvaljujemo za pomoč. Se ne spominjam, da bi bila kdaj bolj vesela kake usluge, kakor sem bila Vaše z mojim soprogom, nikdar ne pozabiva. Ako nama bo sreča mila, da bova kdaj na boljšem stališču, se bova tudi midva rada odzivala

Vašim prošnjam. Iskreno se Vama zahvaljujemo, da nama še vedno pošiljate list Edinost, čeravno nimava plačanega že od januarja meseca. Ko se začne delati in se malo izkopljeva iz dolgov, bova skrbela plačati ostalo naročnino in seveda tudi naprej. Torej še enkrat srčna hvala! S spoštovanjem

Mary in Jos. Gradishnik.

OPOMBA!

Dobili smo še par pisem, ki pa seveda niso naši naročniki in so nama nepoznani. Vendar naj pa ne mislijo, da mi z njimi ne sočustvujemo.

Vsled tega, ker mi nepoznamo ljudi, ki nas prosijo za podporo, svetujemo vsakemu, ki bo nas prosil za podporo, da naj gre župniku v naselbini, ki mu rače volje potrdi, da ga pozna in če je res potreben podpore. Ako ni teh pojdi h društvenim odbornikom v Vaši naselbini, da potrdijo, da Vas poznajo in Vam bomo rače volje pomagali, kolikor pač bo v naši moči.

Tiste družine, ki so v resnici potrebne se naj ravnajo tako kakor smo omenili in naj nam pošljejo svoje prošnje brez sramu, ker ta sklad se zbira za njih.

— Vse naše somišljenike in vse rojake po slovenskih naselbinah pa prosimo, da se spomnijo svojih sotrpinov s kakim malim darom. Vsak naj da malo, pa bo skupaj

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

Chicago, Ill. — Prihajam ravno iz starega kraja nazaj, in hočem nekoliko rojakom pojasniti, kako se sedaj živi v starem kraju in kako se potuje iz njega v Ameriko: —

Toraj rojaki, le mirno poslušajte in sprevideli boste, da se v starem kraju, v posrbljeni Jugoslaviji ne da nikakor več živeti; kar se pa tiče drugih držav, je pa ena in ista.

Odišel sem z družino 30. junija 1920. v stari kraj z namenom, da obiščem sorodnike in Orlovski shod, ki se je vršil v Mariboru isti čas. Zadel pa me je, ko sem dospel v moj rojstni kraj v družini bolezen in tako sem zaostal dve leti v njem. Ne bom razkladal o meni podrobneje, ker bi vas rojaki, to gotovo ne zanimalo, ampak opisati je moj namen starokrajsko sedanje življenje in kake sitnosti nastajajo, če hoče človek dobiti dovoljenje, da lahko odpotuje nazaj v Ameriko.

Toraj naj že preidem k stvari, da vam ne bo postalo dolgi čas.

Razmere, v katerih živi sedaj ljudstvo v starem kraju, ni privoščiti psu, kaj bi bile šele ljudstvu, ker vrhovna vlada v glavnemu mestu Beograd, skrbi v prvi vrsti za svoj briljantni obstoj, nato za srbski narod in potem šele pride z drobtinami k "kranjskemu Janezu," in ga hoče z njimi nasititi, ali bolje rečeno, zadovoljiti. Za naše ljudstvo so časi neznosni, ker se mu hoče vse iz goltanca strgati. Davki se plačujejo kar nepretrgoma vsaki mesec in to vsaki mesec več, tako, da že kmet ne ve kje bo jemal, da bo "ne-nasitno" vlado zadovoljeval z nič vredno valutno krono. Poštne nakaznice davkarja razpošilja nepretrgoma naprej za davke; ne vpraša pa nič, kje bo kmet jemal, da bo te ogromne svote plačeval. Dati mora pa če gre prav najpotrebnejši rep iz hleva, ali pa njiva, travnik na boben. Delavstvo na deželi, ki se mora mučiti po polju v "taberhu" od jutranje zore, pa do trdne noči, zasluži od 12 do 20 kron na dan, s tem zaslužkom se pa mora potem preživljati, in če ima družino, tudi njo. Drugače pa je za obrtnika, če je na dobrem, prometnem prostoru, ta lahko računa delo, kolikor se mu poljubi, ker ni nobene tarife, koliko da sme računati od dela. Toraj z eno besedo rečeno, odira eden drugega, kolikor največ more. V prvi vrsti pa se goljufa ljudstvo po trgovinah na primer: — En kilogram govedine stane 64 kron, no pa od mesa ne bom nič omenjal, ker je ljudstvo že popolnoma pozabilo nanj, ampak o drugih stvarih, ki so bolj potrebne za življenje in to je: moka stane en kilogram 32 kron, riž 44; sol 16; sladkor 72; kava do 200; ducat jajc 96 in koruzna moka 20 kron. To so bolj potrebne življenske potrebščine, in od kod jih naj človek vzame, če ne zasluži toliko, da bi si tobaka kupil, na dan.

V starem kraju živi samo pravdobro v prvi vrsti verižnik, goljuf in slepar, ta sodrga napreduje in lahko tlači narod, kolikor se ji poljubi, ker je n ipostave, da bi se ji postavila po robu. Vlada za svoj žep, verižniki pa za svojega, ti uboga para pa garaj in trpi revščino — lakoto. Ni čuda, da se dogaja na naši rojstni grudi toliko tatvine in umorov.

Bilo je nekako marca meseca t. l. ko je ubil neki kmetski mladenič starega moža, ki je prihajal s sejma z 36.000 kronami v žepu, ko je prodal par volov. Ta stari mož nič slabega sluteč jo maha lepo počasi proti domu v mraku čez mali gozd, veseleč se, da je tako dobro prodal vole. Zatopljen v misli, kaj in kako

precej in trpeči premogarji bodo nam hvaležni in kadar bomo v enaki potrebi, bodo oni nam pomagali. Dal Bog še mnogo posnemalcev! Uredništvo Edinosti.

bo z denarjem obrnil, da si napravi večjo korist z njim, koraka dalje; komaj pa je bil nekaj metrov v gozdu, ga nenadoma napade prej omenjeni lopov in mu od ozadaj preseka z vejnikom tilnik, tako, da mu je glava obvisela samo še na koži; pobilskovito mu izprazne žepe in zapusti starega moža na mestu v krvi umreti. Hitro se je raznesla novica po vaseh, da je ta in ta ubit in obrkaden za denar. Prišla je ta novica tuji do orožnikov, in pričela se je preiskava in pasja gonja za storilcem, in res, posrečilo se je orožništvu lumpa izslediti in bil je odgnan v zapor v Novomesto. Obravnava se je pričela in bil je pred poroto spoznan krivim in obsojen samo na eno leto težke ječe, toda kazni ni takoj nastopil, ker pričela se je govorica, da ko se bo srbski regent oženil, da bo pomilostil vse jetnike, pa naj si bo politične, ali morilce, ki so kaznovani do enega leta in res, tako se je tudi zgodilo. Aleksander se je oženil, in jetniki so bili vsi, ki so že kazni nastopili in oni, ki bi jo morali nastopiti, oproščeni in tako je bil tudi ta ubijalec prost neodpustljive kazni. Sedaj pa naj eden reče, da ni srbski regent dobrotljiv ko take zločince podpira. —

Ni čuda, da so potem taki pojavi skoraj na dnevnom redu. Kar se pa tiče o podivjanosti in nenravnosti, pa ne bom nič omenjal, naj si vsak razsoden človek sam misli in tolnači. —

Sedaj pa naj preidem k potovanju v Ameriko: — Človek, ako hoče v Ameriko potovati, mora biti v prvi vrsti jekleno zdrav, ker drugače niti misliti ne sme, da bo sem prišel. Toraj, najprej mora iti na občinski urad, da dobi spričevalo o vederju, potem mora iti k zdravniku, da dobi od njega zdravstveno spričevalo, potem na davkarjo, da mu izda potrdilo, da ne dolgije nič na davkih, potem na sodnijo, da mu izda iz kazenskih knjig izvleček o kazni, s tem stvarmi gre potem šele na okrajno glavarstvo, in prsi za dovoljenje, da se mu potna listina izda za v Ameriko, in ko jo dobi, gre šele v Zagreb do ameriškega konzula, da še od njega dobi dovoljenje. Ko ima vse to v rokah, mora še od dotičnih konzulov dovoljenje dobiti, skozi katere države misli potovati, no, potem je šele gotov za odpotovanje. Vse to pa stane približno 12.000 kron. S temi stvarmi mora potem iti do zastopnika parobrodne družbe, da mu on pove, kateri dan, da ima priti, da se v družbi z drugimi rojaki potem s transportom odpelje do luke, kjer se potem ukrcna na parnik. Jaz na primer sem se ukrcal na parnik "Resolute", ki je odplul iz Hamburga dne 11. julija t. l.

Šel sem toraj od čoma že 1. julija in prispel sem v Hamburg 5. julija, tam pa sem moral čakati šest dni, predno sem mogel odpotovati. Po noči 5. julija smo prišli v poslopje Hamburg American Line, tam smo dobili večerjo, seveda meni ni prijala, potem pa hajdi spati na umazane postelje. Jaz in nekaj drugih prijateljev, smo se kar po klopih poravnali, in tako pričakali jutra. Zjutraj pa najprej k popisovanju in zdravniški preiskavi potem pa s kovčgom v kopalnico. Kopalno se nas je do 30 mož, seveda očetje pa so morali s seboj vzeti tudi svoje sinčke in se poleg sina nag kopati — to pa presega vse meje, tega stotletja, da se mora oče in mati kopati s svojimi otroci popolnoma v nagoti! —

Fuj, taka uredba tega časa! Ko je človek skopan, pa pride po vrsti pred osem zdravnikov in ti mu preiščejo celo telo, od nog do glave, in če kaj pronajdejo, hajdi nazaj domov. Med tem časom pa, ko traja ta preiskava, prekuhajo

vso obleko, ki jo je človek slekel in če ima v kovčegu kaj umazanega, — potem se sme zopet obleči in iti po kovčeg. Ko človek vse to prestane, dobi snažni prostor za spati, toda od dolgega časa ne ve, kaj bi potem počel, ker mora še celih pet dni čakati na odhod.

Hrano za vse dni plača že pri voznemu listku, vendar pa tako slabe hrane ne more marsikdo zživati, in če si jo ne gre v Hamburg poiskati, mora biti lačen vse dni, kar jih ima tam prebiti. Drugače pa je na parniku red. Tu vam je parnik čisto moderno preurejen, sedaj ni več medkrovje, ampak ima tretji razred kabine za dva, tri, štiri in šest za spati, ravno tako, kot drugi in prvi razred. Postelje so jako snažne in vsaki dan prestlane od uslužbencev na parniku. Taki red je tudi v dvorani za jed. Potniki tretjega razreda so ravno tako podvornjeni pri jedi, kot drugega in prvega razreda, samo v hrani je precejšna razlika.

Tako sem opisal nekoliko bolj površno bivanje v starem kraju in potovanje v Ameriko. Če bi pa hotel vse natančno popisati, pa bi ne skončal celo leto.

Toraj dragi rojaki, naj premisli vsak dobro, ako misli oditi v stari kraj. Ko bi bil jaz to vedel prej, bi mi gotovo ne padlo v glavo, podati se v rojstni kraj, kjer so sedaj na krmilu Etbin Kristani in njegovi tovariši, ki samo iz žuljevih rok sesajo zmučeno kri proletarčevu.

Toliko v vednost; mogoče se še kdaj oglasim.

Pozdrav vsem rojakom širom Amerike, ki so pravega mišljenja.

Josip Tomić.

Summit, Ill. — Oprostite, g. urednik, da se tudi jaz oglašim s par besedami v vašem lepem listu, čeravno že dolgo nisem tega storil. Dobil sem slučajno v roke zadnji list "Glasu Smrdobe." Tolike verske propalosti in živinsko neumne zlobe še nisem brał v nobenem listu drugih narodov. Kaj takega, kar gobezda ta list, spada samo še v norišnico. O Micika, Micika, vidi se, da se je tudi pri tebi in pri tvojih urednikih zmotila mati narava, in vam je postavila v glavo namestu možgan popek s črevami vred, ker drugače ne bi mogli bruhati iz sebe take gnjilobe in smrdobe.

Naročnik.

Forest City, Pa. — Cenjeno uredništvo "Edinosti": — Pretekli mesec, dne 21. julija je zopet posegla nemila smrt v našo gorsko vasico; ter vzela mater deveterim otrokom in zapustila žalujočega soproga Mrs. Mary Suhadolnik, previdena s poslednjimi tolažili naše sv. vere se je isti dan podala na operacijo in seve, nož je vedno nevarno orodje, tako je bil tudi za pokojno, ker še isti dan je podlegla in pripeljali so jo mrtvo. Pokojna je bila vzor mater in tudi v maternem društvu. Ona dobra mati, je tudi skrbela, da so njene hčerke bile vpisane v Marijino družbo. Daj Bog, da bi jo vedno posnemale. Ne samo pogreb radi velikanske udeležbe, toda tudi osmina je bila ganljiva, ko je za ranjko pri sv. maši darovalo okrog 80. mater sv. obhajilo.

Pokojni večni mir, soprogu sožalje, Vam otrokom pa naj bo srečna smrt in vzorno življenje polno v spomin.

— Preteklo nedeljo je imela naša naselbina izlet na Mr. Joe Plavinska farma, kot v spomin obletnice, veliko let obhajala naša naselbina tako veselo dni, ozir. obletnice.

Delo pri nas še vedno stoji in ljudje, ki so po večini že popravili svoje domove, že nestrpno čakajo piščalke, ki jih bo zopet povabila v "krtovo deželo," v premogorove.

Pozdrav vsem Slovincem in nat ročnikom lista.

Poročevalec.

(Dalje na 3. strani.)

AMERIŠKA SLOVENKA.

KAKO ZAKLATI IN SNAŽITI PERUTNINO.

Domača perutnina, za klanje namenjena, naj bo vsaj nekaj časa, preden jo zakolješ, mirna. — Pri mi jo čvrsto čez perutnice in glavo in naredi z ostrim nožem pri glavi ravno pod ušesom ozko luknjico. Obrni jo tako, da visi glava navzdol in da kri lahko odteka. Kri, ako jo hočeš porabiti, naj teče v posodo, v kateri je malo mleka, drobtin ali kisa. Medtem, ko ti žival držiš, naj kdo drugi kri meša, da se je strdi. Odteči mora vsa kri. Deni potem zaklano perutnino v mrzlo vodo, da se ohladi, popari jo z vročo vodo, obrni jo v njej parkrat, nato jo vzemi vun in jo oskubi. Odreži ji spodnji kljun, izkroži oči, snemi kljun, prereži zgornjo kožico na golši in previdno vzemi vun golšo, poziralkin in dušnik. Potem odreži sredi perutnice pri prvem členu male čipke in kepico nad repom. Prereži tudi spodaj blizu nog počez kožo, pazi pa, da ne prerežeš črev in vzemi vun čreva z želodcem, jetra s srcem vred previdno, da jih ne strgaš, in odstrani žolč. Potem prereži želodec na mesnati strani in oluplji notranjo kožo, noge na kolenu odreži čez člen, oluplji zunanjo kožo in snemi kremplje. Nato izreži črevo pod repom, jetra, srce in želodec pa deni nazaj.

Tudi noge vtakni nazaj tako, da se kremplji še malo vidi, kolena pa vtakni v zarezo, skozi katero si ptegnila čreva. Zdaj daj tako pripravljeno perutnino na hlad. Tako se navadno pripravljajo piščanci. Kakor ti se pripravljajo tudi mlači golobje. Stari golobje se težko zmehčajo, dajo pa prav okusno juho. Mlači golobje imajo med perjem še mah, njihovi kljunčki so mehki; po tem jih lahko ločiš od starih.

Kopune, kokoši in purane oskubi takoj, ko so zaklani. Noge in glavo vtakni v vročo vodo, da jih potem lahko osnažiš. Dlako pa posodi s špiritom ali papirjem. Boljši je špirit, ker se z njim žival lepo osodi, pa nič ne okadi. Na krožnik vlij žlico špirta in ga zažgi. Nad plamenom drži žival, obračaj jo na vse strani, potem jo obrisi in osnaži kakor piščance. Puranu ne prereži na golši kože, ampak odreži vrat in potegni tam golšo vun. Glavo z vratom osnaži ter porabi za obaro.

Goskam in racam ne daj tisti dan, ko jih kolješ, nič jesti. Zaklane oskubi takoj. Perutnice odreži od prvega členu in jih posuši s perjem vred. Suha lahko porabiš za pometanje moke ali za mazanje. Oskubeno gos ali raco, ki je imela večje perje, zmoči, potresi s kolofonijo, polij z vrelo vodo in čisto oskubi. Mlade gosi ali race ni treba potresti. Odreži ji vrat, pri tem pa porini kožo nazaj, da lahko odrežeš kost globoko pod kožo. Odreži tudi perutnice do prvega členu; potegni golšo vun in sezi kolikor mogoče daleč, da odločiš srce in jetra. Potem jo prereži še zdej počez in potegni čreva in želodec. Košček debelega črevesa naj ostane pri želodcu, ki ga prereži na tisti debeli strani, kjer se ga drži črevo, katerega tudi prereži in z želodcem vred osnaži. Prav previdno vzemi potem jetra z želodcem hm baf wimb zzb žolč od jeter, da se ti ne razlije, ker bi potem jetra bila grenka in neporabna. Gosja jetra se visoko cenijo in so tudi najboljše, toda biti morajo popolnoma sveža; zato jih porabi kakor hitro mogoče. Izrezati moraš tudi kepo nad repom, črevo pod repom in noge pri kolenu, katere oluplji in porabi z vratom in perutnicami vred za obaro. Obesi potem gos ali raco na zračen prostor za en ali dva dni, pozimi tudi za dalj časa. Pol dneva preden gosko pečeš, jo deni v slano vodo, 1 uro pred pečenjem pa vodo odlij in zopet posoli. Mast, ki je bila pri goski in črevih, operi in scvri ter porabi za obaro, ragu ali sekanico. Posebno dobre goske so tri do štiri mesece stare, race pa že lahko porabiš, ko so dva meseca stare. Uležati ne morejo več pol dneva, največ en dan. Dobro je peči mlade goske ali race v presnem maslu.

Štajerski koštrun. Pol koštrunovega mesa deni v kozo na razbeljeno mast, v kateri si zarumenila par koscev čebule; zraven pa daj gorke vode, 3 do 4 prste visoko; ko je koštrun na pol kuhan, mu pridaj eno drobno, na rezance zrezano korenje, eno drobno na rezance zrezane zeleno, korenino peteršilja, par listov zelja in ohrovtu in kolerabo, vse na rezance zrezano, pokrij in čez pol ure pridaj še en krompir, tudi zrezan, pridani še par zrn popra, vejico timijana in soli, pokrij vse skupaj in duši do mehkega. Ko je že vse kuhano, pridaj še žlico kisa; ko še prevre, je jed gotova.

Goveji gobec. Goveji gobec dobro očedi in ga pusti, če je mogoče, kako uro v vodi. Nato ga deni v lonec, zalij z vodo in odcedi takoj, ko zavre. Osnaži in umij ga, zlasti še znotraj. Deni ga nazaj v lonec, zalij z vodo, da je pokrit, pridaj mu peteršilja, korenja, celega popra, timijana, soli in kuhaj do mehkega. Kuhanega shladi, zreži na tenke koščke ter zabeli z oljem, kisom in poprom. Ako hočeš, pridaj še drobno zrezane čebule in žlico kapar.

Goveji jezik s špinačo. Svež goveji jezik osnaži, operi in ga skuhaj v slani vodi do mehkega. Potem ga oluplji, zreži na prst debele zrezke, jih pomoči v raztepenem jajcu in drobtinah in ocvri v surovem maslu ali masti. Na mizo ga postavi s špinačo.

ŠIRITE LIST "EDINOST!"

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA

štej. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.
V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000 smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboruje vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml. blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

(Nadaljevanje s 2. strani)

Iz Dolge vasi na Salabolskem. — Čez par minut je Gašper prenehal navijati svojo "čizbako" in šli smo nazaj za mizo. — Stari Jernejc Pijegarad je spet pričel nalivati kozarce. — Ženinov tovariš Janez Kraljšeni, se je dvignil iz svojega mesta in glasno zaklical: "Izpraznimo sedaj vsak svojo kupco na zdravje našega ženina in neveste!" Starešina Peter Oberklucec je predlog podpiral in vsi smo vstali. "Bog živi ženina in nevesto, dal Bog njima dolgo let srečnega življenja in obilo zdravja in veselja!" je krepko nagovoril tovariš Janez Kraljšeni.

— Kupice smo dvignili in pogledali glažkom na dno. — Rutno vince je pričelo kmalo igrati svojo ulogo — starešina Peter Oberklucec je zaukal, da bi bili kmalu vsi oglušili. Za njim se je oglašil Francetov bratranec Jure Nimanec, zaukal je še glasneje, kakor starešina. — "Se vsak enega!" zakliče kelnar Jernejc Pijegarad. — Ubogali smo ga, saj je bil slađak in Jernejc ga je nosil od zida!

— V tem trenutku pride Špela. Jernejc jo pokliče pit: "hej Špela, ali ga ti ne boš — kaj se tebi gabi?" "Saj mi še nihče ni rekel, da naj grem!"

"Saj je dovolj, če rečem jaz!" možko odgovori Jernejc.

— Špela je stopila k Jernejcu, ki ji je potisnil glaž v roko in ji ga napolnil z vrhom.

"Špela le stisni ga, saj je brez kosti!"

"Bog te živi dobri Jernejc, ti si še človek, na tej svatbi, da razumeš moje misli, vsi drugi so čudaki!"

"Kake misli pa imaš, draga Špela?"

"Take, da bi jih enim dvema po piskru čala z mojo pestjo!"

— Zdaj sem vedel, da sva z Nežiko Breznjega Špelo užalila, in si ji zagulila do smrti. Nežika je prišla k meni in mi na tihem povedala: "Špela je jezna in po kuhinji je vse razbila."

Lasje so se mi začeli ježiti — kaj če jih dobim še po svoji pukli? — Nič, da se Špela umiri — pojdi h

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelček se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Dr. zboruje vsako 1 nedeljo v mescu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje sami na seji, od 10 ure popoldne do 4 ure po poldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih. Predsednik John Widervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.

KADAR MISLITE NA STARI KRAJ, MISLITE NA SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK

70 Ninth Ave., New York, N.Y.

Ona pošilja denar v stari kraj potom svojih lastnih direkt-nih zvez s pošto in zanesljivimi bankami,

prodaja parobrodne listke za ve važne linije za potovanje i Evropo in o dtam sem.

izdeluje listine za dobavo oseb iz starega kraja in druga notarska opravila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na zgoraj navedeni naslov.

TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

Gašperju, da navije eno in pojdi ž njo plesat. To je edina rešitev v tem slučaju. — Hitro stopim h Gašperju in mu naročim naj zagode eno, pa prav kratko, ker v bolnišnico še ne bi rad šel. — Gašper me je ubogal in je nategnil čizbako s katere je navijal neko lušno, na hopsa-sa . . .

"Špela Kokodaka, ali greva?" prav na lahko vprašam.

"Hm, je zarežala: nevem če bi šla ali ne?"

"Pojdi, da ne bo zastoj igral, ta je na najino veselje."

— Na njenih ustnicah se je pojavil smeh. — Ha, zadel sem na pravo mesto. Špela Kokodaka je rada plesala — četudi je bila že stara kocklja.

— Začela sva na dvostop in en čas sem se postavljaj na svoje noge, toda Špela je pričela s "full speed" in spet sem frčal, kakor na kakšnem "merry-go-round" . . .

— Ko me je po plesu spustila iz rok, bi se mi bilo kmalu v glavi zavrtelo. Pred seboj sem videl tri Špela in vse so se vrtele. Čez par trenutkov pridem k sebi in grem za mizo. Stisnil sem ga kozarec od zida, ki me je spet poživljal.

— Zatem se je pričelo mračiti. — Gostje okoli mize so se že razvneli in so peli pešmico glasno. Sedaj se je petje pokrepilo. — Špela je pristopila na pomoč s svojim pomperdom. — Tudi meni je pomzižknila, češ, Gregor še ti daj! — Odki-mal sem ji, da ne znam.

— Glavno ulogo sem skončal. Da sem le Špelo potolažil, pa je dobro. Sedaj se moram še posloviti in potem sem rešen.

Kako sem se poslovil iz te svatbe bom povedal prihodnjic.

Gregor Dajga.

SLAVNEMU OBČINSTVU

naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinovne cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v PLUMBARSKO STOKO. — Pred vse msi zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljše in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,

PLUMBAR

2042 W. 22nd St., near Hoyne Ave Chicago, Ill. Tel. Canal 4108.

IZZA ČASA STARIH RIMLJANOV.

Ob času starih Rimljanov je bilo v navadi, da so žalovali za mrtvecem in se tako jokali, da so se njih solze stekale v steklenico. Navadno so računali, da oni zalovalec, ki je največ napolnil steklenico s svojimi solzami, je najbolj goreče ljubil pokojnika. V sedanjih naših bolj praktičnih časih se uporabljajo steklenice za vse kaj drugega in bolj koristnega. Rabi se pri čaljnogledih za spoznavanje svetovnih problemov. V laboratorijih se uporabljajo steklenice za zdravila, katera, kadar je zdravje upalo, da nam pomagajo vrniti naše moči. Nekatere steklenice uporabljene za zdravila se uporabljajo že leta in leta brez vsake premembe in so zelo poznane med ljudstvom tak je na primer slučaj pri Trinerjevem grenkem vinu. Tisoče in tisoče hišnih gospodinj v Zruženih državah in Kanadi, drže te steklenice v svojih omaričah za zdravila, to pa ker vedo, da je to zdravilo vsedobro in vselej koristno, ako je član družine bolan vsled zgube zlasti do jedi, zabasanosti, zaprtnice, glavobola, plinov v prebavnih delih telesa, nervoznosti ali splošne oslabelosti, itd. Trinerjevo grenko vino se dobi na prodaj v vseh lekarnah ali pri trgovcih z zdravili. Seznanite se sami in tudi druge o Trinerjevih izdelkih.

EMIL KISS, BANKIR,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

od

Slovenske banke D. D. Zagreb,
Prve Hrvatske Štedionice,
Zagreb, Francoske-Srbske
Banke, Beograd, in od
njih podružnic v Ju-
goslaviji.

Izplačuje se gotovo ameri-
kanske dolarje, dinarje in kro-
ne, potom pošte in kablja.
Prodajam šifkarte za vse lini-
je. Dobimo vam rojake iz
kraja. O p r a v l j a m vsa
bančna dela. Prejema-
mo na uloge denar in
plačujemo po 4%
obresti.

PIŠITE PO CENIK.

EMIL KISS,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

V VAŠO KORIST BO!

Ako se pri pošiljanju denarja v stari kraj ali kamorkoli poslužite našega lastnega delavskega podjetja

"BANČNEGA ODDELKA EDINOSTI"

KATERI POŠILJA DENAR V JUGOSLAVIJO
IN ZASEDENO OZEMLJE, KAKOR TUDI V VSE
DRUGE DRŽAVE V EVROPI, NAJHITREJE NAJBOLJ
ZANESLJIVO IN PO NAJNIZJEM DNEVNEM KURZU.

V Jugoslaviji dostavlja vse naše pošiljatve na najbližnje poštne urade prejemnikov brez vsakega odbitka.

"LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI"

NAŠE POŠILJATVE dospejo na svoje mesto najhitreje in prejemniki nimajo nikakih sitnosti pri prejetanju denarja.

DENAR dostavljamo v jugoslovanski valuti in v efektivnih ameriškimi dolarjih.

NAŠE NOVE ZVEZE z staro domovino nas omogočajo, da nudimo našim rojakom boljšo postrežbo pri pošiljanju denarju, kakor najsi bo kjerkoli drugje.

OD SEDAJ naprej bomo pošiljatelj točno obveščali o prejemu, kakor hitro bomo dobili od Ljudske Posojilnice iz Ljubljane tozadevno obvestilo.

ZA CENE denarju glejte vedno v oglasu na prvi strani našega lista. Za vse podrobnosti in pojasnila se obrnite osebno ali pisмено na:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Rojaki podpirajte svoje lastno delavsko podjetje!

SLUŽBO DOBI POŠTENO DEKLE

pri poštenu družini za splošna hišna dela. Plača po dogovoru. Za pojasnila se obrnite na:

Mrs. R. D. Ledey,
129 East 51st Street,
Chicago, Ill.

Michael Železnikar

JAVNI NOTAR V URADU "EDINOSTI".

Izdeluje vsa NOTARSKA DELA kakor "affidavite", pooblastila, kupne pogodbe za tu in stari kraj.

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

ČRTOMIR IN BOGOMILA.

Novela. — Spisala Lea Fatur.
(Dalje.)

"Zijala pasejo, izpred motijo," so mrmrali ljudje. Prijatelji se niso zmenili za to. Prerinili so se do belih oblakov, preleteli neženirano vrsto dam, a ko je pokazal Niko z očmi: "Ona je!" sta ga izylekla tovariša iz gneče v prazen kot neke ulice, kjer sta mu stiskala sočutno roko. "Čestitam!" je rekel Pepič. "Tvoj kip postavimo na Glavni trg, pred njeno hišo." — "Čestitam!" je hitel Radovan, "hočeš, da te naslikam v samomorilni pozi? a la Gorki ne vleče več."

"Kaj hočeta? Govorita vendar pametno!"
"Kaj hočeva? Ljuba duša! Našel si zarjo slave — nesrečno ljubezen. Dante je zagledal Beatriko! . . . Ali misliš morda, ti zvezdoklatska duša misliš, da bi bil opeval Petrarka Lavro, ako bi bil podpisal zakonsko pogodbo z njo, ali Prešeren Julijo, ako bi mu bila kuhala prave kranjske žgance? Bila ti je potrebna nesrečna ljubezen" . . .

IV.

Helena Svetlinova. Že dolgo je bila znana Niku po imenu. Hiša njene matere je bila stara, mogočna stavba na Glavnem trgu. Mati je bila vdova po veletrgovcu, starokonservativna dama. Helena, njena edinka, je imela postati dedinja velikega premoženja. Zelo izobraženo, umno in brumno dekle. Najmlajša prednica cerkvene dekleške družbe, najvztrajnejša pevka na koru, sotrudnica pri vsaki karitativni prireditvi, udeleženka pri vsakem pobožnem izpredodu. Dve zimi je bila pač nastopala na veseljah in plesiščih. Večkrat je bil Pepič njen plesalec. Imela je mnogo čestilcev. Z ironičnim posmehom je sprejemala njihove poklone, vedoč, da veljajo njenemu denarju. Rada je zapletala plesalca v mučen pogovor o stvareh, ki mu niso šle. Na plesiščih se govori vendar o lepoti, o oblekah, o srcih, o ljubezni . . . Kdo bi govoril tu o resnih stvareh, o znanstvenih problemih . . . Izkazuje se, so rekli. Toda Helena je kmalu izginila s plesišč in promenad. Videli so jo samo še na samotnih izprehodih in v cerkvi. Vedno s knjigami v roki, vedno gladko oblečeno, skromno počesano. Tedaj se je raznesel glas, da se napravlja v samostan. A drug glas je ovrgel prvega: Privatno študira — naredila bo maturo in šla na univerzo. Doktorica hoče biti.

"Morda res naredi maturo," je dejal Pepič Niku, "a potem gre — morda le še v samostan. Škoda, da si ni osvojil nihče srca, škoda njegovega denarja . . ."

"Ti jo poznaš!" je vzkliknil takrat razburjeno Niko. "Ti jo poznaš, ti me moraš seznaniti z njo. Ne čudim se, da se je naveličala, kakor tista kraljična iz pravljice, pravega moža, zdi se mi, kako so pomilovalno gledale te rjave oči puhlobo, ki se ji je klanjala za njen denar . . . O, kdor bi ji znal prav govoriti! Kdaj bi že izpremenila svoje nazore in svoje pobožne šege, da je našla veliko in močno dušo. Jaz ji hočem govoriti, jaz ji razjasnim pojme življenja, in moja bo ponosna Helena, moja bo sreča . . ."

"In velika hiša in merniki denarja . . . In da se to zgodi, postaneš hinavec in podrepnik — vem. Ali vem tudi to, prijatelj Niko: Če se ti tudi posreči pri hčeri, ne posreči se ti pri materi. Drugačni možje so se že poklanjali za Helenino roko: posestniki, veletržci, uradniki z zlatim ovratnikom — nikdar pa se še ni osmelil pisatelj . . . Razen nemara — če bi imel naprodaj svoje prepričanje . . ."

"Kaj mi podtikaš misli in namere, katerih nimam! Obljubujem ti pri vsem, kar je svobode vrednega: Nikdar ne omaja mojega prepričanja ženska beseda! Kaj bi z ženo-pobožnjakino! Toda ko bi pridobili to dekle za naše misli, ko bi bilo njeno bogastvo nam na službo . . ."

"Dobro, dobro, Niko! O prvi priliki; a ne pozabi obljub . . ."
Čudovita radost se je bila polastila oni dan Nika. Življenje je ležalo pred njim kakor prijeten vrt pod visoko goro. Na gori stanuje slava, po gori se pehajo in trudijo sinovi domovine, a izmučeni ne dosežejo vrha. Niku je usoda prihranila pot, v vrtu bo sadil nežno cvetje in slava bo prišla sama k njemu, priklical jo bo vonj njegovega cvetja, da mu bo spletla venec iz njega, venec, ki ne uvene nikdar. Razvezal se je jezik, razpletla se je misel, hitelo je pero. In vse, kar je mislil in pisal, je bila Helena. Le včasih je prišla mučna misel, dvom. Ali pregnala ga je samozavest: Kaj ni on prvi modernik, kaj ni preučil vseh sistemov, kaj ni preiskal vseh poti? Kako ne bi preveril sicer umne, toda neizšolane mlade deklice, kako bi ne imponiral njeni materi, staromodni meščanki? — Hodil je in meril tlak pred Helenino hišo, hodil je in motil vedno zaprta vrata, nepristopno zagrnjena okna: Kdaj se odpro

Prepričajte se!

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

zanj, kdaj bo stopal pod visokimi stebri, po zavutih stopnicah kot gospodar, kot mož? — Mati je tarnala: "Avgust se bliža, kje bo stanarina? Drv je treba nakupiti za zimo. Vroče je in jaz hodim v volneni cbleki." — "Ne bojte se, mati! Kmalu ne bo treba ne stanarine, ne drv. Stanovali bomo v lastni hiši, drva bomo sekali v lastnem gozdu, obleko si daste novo narediti. Oženim se bogato in plačam." — Mati je vzdihnila: "Ti se ženiš? Da bi ti Bog dal modro ženo! Pa kje se ženiš? Kdo te bo vzela? Bojim se, da me bo zeblo to zimo, če bom čakala tvojih drv." — Založnik mu je pisal: "Kaj aktualnega. Vse preleto, ne vleče več." — Odgovoril mu je: "Založim sam in vidimo, če pojde." — Kako sladka misel, da ne bo več odvisen od založnikov in urednikov! Kaka dela bodo prihajala iz njegovih brezskrbnih rok, ko ne bo treba misliti na hrano, stanarino in druge puščobe . . .

Proti poldnemu je bilo, ko je bil privihral Pepič: "Ona je na gradu! Bliža se epohalni trenutek! Zaveži si kravato a la Rakovec, razčesi si lase a la metla, obleci baržunasto jopico in glej, da me ne boš blamiral." "Kje je? Kaj dela?"

"Ljuba duša," je pomirjeval Pepič, "kaj naj dela? Neumnosti si izmišljuje. Zdi se, da se uči, ker ima s seboj kup knjig in je z njo gimnazistka Alma, ki že dolgo želi poznati tebe."

Kameni po Dijaški ulici, nerodni in izpodmekljivi, kako ste plesali in drčali tisti dan pod nogami! Krasna pot, zakrita z vejami bukev in gabrov, prepletenimi od dehtečega srobot, kako veselo si se vila navzgor! Potem solnca vroča kopel, sopar iz razbeljene detelje, resni grajski zid, klopice pod akacijami in tam na poslednji klopi pred staro bastijo, nad smrekovim gajem — slamniki in ženska krila. "Rdeča bluza, črno krilo in ozkokrajni slamniki, to je Helena. Bela obleka, široki slamniki. A potem — kje ste ostale, globoke besede, pripravljene in premišljene za tisti hip? Stal je pod ognjem ljubih oči, slišal je Pepiča govoriti s posebnim naglasom: "Naš pisatelj Niko Črnič . . ." Zakaj ni rekel, doktor. Ta nesrečni tesar nerodnih kipov! Kar zazibalo se je na malih ustnih Heleninih in hitro je pristavil Niko: "Doktor modroslovja. Že ponovno sem prosil Pepiča, naj me ne predstavlja kot pisatelja. Pisatelj-zacetnik: kaj komu mar . . . Oseba, s katero se seznanja, ni morda niti slišala še nikdar o njem . . . Pri nas je zdaj že težko zapomniti si imena vseh pisateljev in pesnikov."

Nasmehnile so se oči, spregovorila so usta: "Skromnost je zelo lepa čednost, a precej neznana. Ne karajte prijatelja, ki je ponosen na Vaše ime, ne sumničite nas navadnih ljudi tolike preprostosti: Medve z Alma sva že prebrali in komentirali vsako Vašo besedo, in to z zanimanjem, ki ga zaslužijo Vaše misli in spretnost, s katero jih izražate."

Alma! Tedaj šele se je spomnil, da ni pozdravil dekletca v kratkem krilu, čigar oko je gledalo oboževaje vanj. Zardel je, se priklonil Almi in pogledal Heleno, negotov so li tiste besede poklon ali graja. Pepič se je veselil vidno tovariševе zadrege in ni izpregovoril. Helena je dvignila nežne obrvi in poudarila: "S posebnim zanimanjem; ker midva, gospod doktor, sva vojaka dveh nasprotnih si taborov, a vestna straža mora vedno opazovati gibanje sovražnikovo."

ŽENINI IN NEVESTE.

Ne pozabite, da dobite pri nas raznovrstno blago, kar rabite za sebe, hišo in dom. Vse kar spada v **Manufakturno trgovino**. Z Mr. Robičem smo v moji trgovini ustanovila urarsko in zlatarsko obrt. V zalogi imamo poročne in vsakovrstne druge prstane, ure in raznovrstno drugo zlatino. Pridite si ogledati, predno kupite drugje. Prihranili boste denar.

JOHN GOTTLIEB,
Edini slovenski DRY GOODS STORE
v Chicagu, in zlatnina.

Pošiljamo tudi po pošti. Pišite po cenik.
1821 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

GOSPODINJE POZOR!

Pravkar smo prejeli nekaj knjig

VARČNA KUCHARICA.

To knjigo je sestavila za Slovenske kuharice

MARIJA REMEC.

Knjiga je zelo velike važnosti za kuharice, ker pove kako se z malimi stroški naredi umetna in okusna jedila.

Knjiga je trdo vezana in stane 95c.

Ker jih je v zalogi le omejeno število, pišite po njo takoj na:

"AVE MARIA",

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

BREZ UČITELJA se naučite angleškega jezika sami ako si kupite SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIČO

katera obsega:

Prvi del: Glasoslovje.

Drugi del: Obliskoslovje.

Tretji del: Vaje.

Četrti del: Pogovori iz vsakdajnega življenja.

Peti del: Slovenski-Angleški Besednjak.

Šesti del: Vprašanja in odgovori, ki jih mora znati ko prosi za državljanski papir.

V besednjaku je natančno pojasneno, kako se pišejo angleške besede in kako se jih mora pravilno izgovarjati. Iz te knjige se lahko vsak nauči angleškega jezika brez vsakega učitelja.

Knjiga je trdo vezana in ima 250 strani. Cena s poštnino samo 90c.

AVE MARIA,

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Naši zastopniki(ce).

Naš glavni in potovalni zastopnik za vse naše liste je **Mr. Leo Mladich iz Chicaga, Ill.** On je pooblaščen pobirati naročnino za naše liste in vse kar je v zvezi z našimi listi. Je pooblaščen tudi pooblaščeovati po naselbinah nove zastopnike in zastopnice.

LOKALNI ZASTOPNIKI(CE).

San Francisco, Calif.—Mrs. Lena Petrick.
Denver, Colo.—Mr. Jos. Pavlakovič.
Pueblo, Colo. in okolico.—Rev. P. Cyril Zupan, O.S.B. in Mrs. Jos. Meglen.
Indianapolis, Ind. in okolico.—Mr. Louis Komlanc.
Rodsion, Md. in okolico.—Mr. Jernej Intihar.
Calumet, Mich. in okolico.—Mr. J. Musich in Mrs. Frances Plautz.
Iron Mountain, Mich. in okolico.—Mr. A. Berce.
Detroit, Mich. in okolico.—Mrs. A. Banks.
Bridgeport, Conn. in okolico.—Rev. M. J. Golob.
Rothbury, Mich. in okolico.—Mr. Rudolf Sneider.
St. Louis, Mo. in okolico.—Mr. John Mihelich.
Frontenac, Kans. in okolico.—Mr. Martin Chanzel.
Kansas City, Kans.—Mr. Peter Majerle.
East Helena, Mont. in okolico.—Mrs. Frances Ambro.
So. Omaha, Neb.—Mrs. M. Petrasich.
Brooklyn, N. Y.—Mr. Jos. Skrabe.
Newark, N. J.—Mrs. Johana Mevzek.
New York, N. Y.—Very Rev. Benigen Snaj O.F.M.
Thomas, W. Va.—Mr. John Lahajnar in Mrs. J. Bulich.
Valley, Wash.—Mrs. Mary Swan.
Rock Springs, Wyo.—Miss Apolonia Mrak.

ILLINOIS.

Aurora, Ill.—Mrs. M. Vesel.
Chicago, Ill.—Mr. Leo Mladich in Mr. A. Glavach.
Joliet, Ill.—Mr. Marko Bluth, Mr. Jos. Muhich, Mr. Paul Laurich in Mr. J. N. Vranichar.
Rockdale, Ill.—Mrs. M. Kastelic.
La Salle in Oglesby, Ill.—Mr. F. Mišjak.
North Chicago in Waukegan, Ill.—Mr. J. Drashler.
Springfield, Ill.—Rev. F. S. Mažir in Mrs. C. Andrews.
Bradley, Ill.—Mr. M. Smoley.

MINNESOTA.

Aurora, Minn.—Mrs. M. Smolich.
Biwabick, Minn.—Mr. Frank Globokar.
Chisholm, Minn.—Mrs. Barbara Globočnik. Rev. J. E. Schifferer in Mr. John Strle.
Ely, Minn.—Mr. J. Otrin, Mrs. Val. Marren in Mr. Jos. Peshel.
Eveleth, Minn.—Mrs. Frances Gregorich in Mrs. M. Gorjanc.
Greaney, Minn.—Mrs. U. Babich.
McKinly, Minn.—Mrs. A. Hegler.
New Duluth, Minn.—Rev. A. Pirnat in Mr. M. Špehar.
Rice, Minn.—Rev. John Trobec.
Tower in Soudan, Minn.—Mrs. F. Loušin.
Virginia, Minn.—Mrs. Rosie Tishel.

OHIO.

Barberton, Ohio.—Mr. Frank Zupančič, Mr. Joseph Lekšan.
Newburg, Ohio.—Rev. J. J. Oman, Mr. Jakob Resnik.
Cleveland, Ohio.—Mr. Frank Suhadolnik, Mr. Anton Strniša, Mr. Joseph Meglich, Mr. Rudolph Cerkvenik, Rev. J. Miklavčič, Mrs. Ivanka Gaspari.
Bedford, Ohio.—Mr. Frank Stavec.
Collinwood, Ohio.—Mr. John Mesec.
Nottingham, Ohio.—Miss Mary Mevzek.
Lorain, Ohio.—Miss Frances Bombach.

PENNSYLVANIA.

Ambridge, Pa.—Mrs. Jennie Svegel.
Beading, Pa.—Mr. N. Simonič.
Braddock, Pa.—Mr. Joseph Lesjak.
Bridgeville, Pa.—Miss Elizabeth Pogačnik.
Burdine, Pa.—Mr. John Krek.
Canonsburg, Pa.—Mr. Mihael Tomšič, Mr. John Pelhan, Mrs. Mary Beve, Miss F. Mohorič.
Forest City, Pa.—Mrs. Anna Grčman, Miss Mary Svete.
Johnstown, Pa.—Mr. Andrew Tomec.
Olyphant, Pa.—Miss Mary Zore.
Pittsburgh, Pa.—Mr. John Golobič, Mr. J. Bojanc, Mr. Geo. Weselich.
Steelton, Pa.—Mr. Anton Malesich.
So. Bethlehem, Pa.—Mr. J. Koprivšek.

WISCONSIN.

Milwaukee, Wis.—Mr. J. Jenko, Miss Mary Mohorko in Mr. Steve Hojnik.
Sheboygan, Wis.—Mr. M. Progar in Mr. John Udovich.
Willard, Wis.—Rev. J. Novak in Mr. Fr. Perovšek.
Racine, Wis.—Mr. Martin Novak.

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih
BARV, VARNISEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.
Prevzajem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.
Najboljše delo, nanižje cene.
Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!